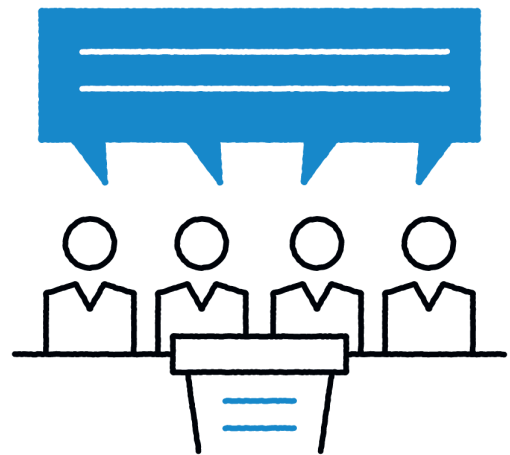

Een debatclub beginnen?

Tips en voorbeelden uit de praktijk

Leerlingen elk jaar enthousiast maken en houden voor debatteren is een mooie uitdaging, zo horen we vaak. Daarom hebben wij een plan de campagne met tips en voorbeelden opgezet: Hoe maak je leerlingen enthousiast? Hoe vaak komt de club samen? Hoe betrokken is de schoolleiding? Wie betaalt wat? Samen met oud-scholierdebaters uit actieve debatclubs hebben wij een aantal tips op een rij gezet. Zij vertellen hoe hun debatclub eruitzag: zij weten natuurlijk alles van de praktijk!

We leggen uit waarom een debatclub zo waardevol is, voor wie de debatclub relevant is (niet enkel voor de leerlingen!) hoe zo'n club georganiseerd kan worden, natuurlijk hoe en of een debatclub zich verhoudt tot deelname aan debattoernooien én wat voorbeelden uit de praktijk: het Emmauscollege uit Rotterdam, Stedelijk Gymnasium Den Bosch, ROC Rijn IJssel en het Praedinius Gymnasium uit Groningen.

Waarom een debatclub beginnen?

Debatteren is natuurlijk ontzettend nuttig: je leert er beter van presenteren, argumenteren, overtuigen en samenwerken. En daarnaast krijgen leerlingen er ook nog eens meer zelfvertrouwen door. Door hiermee te oefenen leer je dus niet alleen beter spreken, maar ook beter schrijven en presenteren. Het zal andere vakken dan Nederlands ook zéker ten goede komen! Daarnaast leren leerlingen elkaar kennen, samen voorbereiden, zijn ze veel bezig met de actualiteit (in de vorm van debatstellingen) en leren ze hoe de organisatie van een (kleine) vereniging werkt. Er is namelijk ook een bepaalde mate van verantwoordelijkheid nodig, en dat kunnen leerlingen goed ervaren in een debatclub. Kortom: een debatclub biedt leerlingen veel mogelijkheden voor hun ontwikkeling.

Er zijn natuurlijk verschillende manieren waarop je debatteam in elkaar kan steken. Hieronder een overzicht van de belangrijkste keuzes die je moet maken:

- [Hoe organiseer je een debatclub](#)
- [Toelating tot de debatclub](#)
- [Samenkomen: hoe lang, hoe vaak en wanneer](#)
- [Deelname aan toernooien](#)

Hoe organiseer je een debatclub

Een debatclub moet soepel lopen, net als iedere organisatie en sportvereniging. Het is dan ook belangrijk om iemand de verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen van de debatclub te geven. Dit kan een docent zijn, maar als leerlingen extra verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen kun je ook zeker een bestuur in het leven roepen die bestaat uit leerlingen.

In het eerste geval ben je als docent het eerste aanspreekpunt, ga je over de werving, regel je wanneer jullie samenkomen, wat jullie gaan doen tijdens dat samenkomen, regel je lokalen, budget, mogelijke trainingen en deelname aan debattoernooien, mogelijke absentie/vrijstellingen etc. Wanneer een actiever rol is weggelegd voor leerlingen, is de docent meer faciliterend. Hoe vaak de debatclub samenkomt, wat er wordt geoefend en of er wordt meegedaan aan debattoernooien regelt het bestuur. Een stap verder zou zijn dat het bestuur een budget krijgt van de school en zelf trainingen en deelname aan debattoernooien regelt – en natuurlijk verantwoording aflegt aan de docent / schoolleiding.

- Formuleer de doelen duidelijk: is het vooral extra oefenen of wordt er naar een (specifiek) debattoernooi toegewerkt? Een jaaragenda is dan handig.
- Spreek af hoe er gecommuniceerd wordt (via e-mail, website, mededelingen op een prikbord of bijvoorbeeld een WhatsApp-groep)
- Een naam voor de debatclub kan een mooie toevoeging zijn; sommige clubs dragen die naam met trots en anderen staan binnen de school gewoon bekend als 'De Debatclub'.
- Iets lekkers zoals koekjes of chips werkt erg goed voor de sfeer. Zo simpel kan het zijn.

Toelating tot de debatclub

Scholen pakken dit heel verschillend aan. Grofweg zijn er drie mogelijkheden: open (iedereen die wil mag, geen verplichtingen), semi-open (iedereen mag meedoen, maar als je lid ben van de debatclub worden er afspraken gemaakt die moeten worden nageleefd) en auditie (leerlingen doen auditie en de docent / het bestuur kiest wie er in de debatclub mogen).

Wie mogen er meedoen? Allereerst moet je kiezen voor welke klassen (bijvoorbeeld alleen de bovenbouw) – en als je school onderdeel is van een scholengemeenschap – voor welke onderwijslagen de debatclub is. Het is namelijk ook mogelijk – en soms zelfs beter – om meerdere debatteams op te zetten: bijvoorbeeld een die meedoet aan het VMBO debattoernooi en een die meedoet aan het NK Debatteren voor Scholieren (havo/vwo) of juist een onder- en bovenbouw debatclub.

Vervolgens is het belangrijk dat er duidelijke afspraken worden gemaakt: geven leerlingen per bijeenkomst aan of ze aanwezig zijn, is het vrije in- en uitloop en is er een aanwezigheidsplicht bij een externe training? Voordelen van een open debatclub is dat de drempel om eens te gaan kijken laag is voor leerlingen en je dus meer leerlingen kunt betrekken. Omdat die vrijblijvendheid er ook voor kan zorgen dat leerlingen minder verbonden zijn, kun je twee benaderingen kiezen die ervoor zorgen dat de debatclub duurzamer wordt.

1. Binnen de debatclub teams creëren die samen toewerken naar deelname aan een toernooi. De debatclub is dan nog steeds open, maar met deze leerlingen kun je wel duidelijke afspraken maken.
2. Als de debatclub populairder wordt, kun je de regels aanpassen naar semi-open en eventueel naar 'auditie'. De auditie kan zijn voor deelname aan de debatclub, of enkel voor het debatteam dat toewerkt naar een toernooi. De ene leerling haalt meer plezier uit Lagerhuisdebatten en de ander weer uit de vier minuut-speeches in parlementaire debatten: op deze manier krijgen meer leerlingen de kans om aan toernooien deel te nemen én past de debatclub bij meer type leerlingen.

Samenkomen: hoe vaak, hoe lang en wanneer

Je kunt denken aan eens per week of twee weken, of zelfs twee keer per week. Nog belangrijker: kom je een uur samen of maak je er een lange training van? Deze beslissing is grotendeels afhankelijk van docenten en schoolleiding: als het ook onder schooltijd kan, heb je meer mogelijkheid voor vaker en langer trainen. Train je buiten schooltijd, dan is een vaste dag misschien juist handig in verband met andere buitenschoolse activiteiten. Beslis ook of je het hele jaar door wilt trainen of alleen (extra) de periode voor een toernooi.

Een enthousiaste bovenbouw-debatclub? Op steeds meer scholen spelen deze leerlingen ook een rol in de onderbouw-debatclub! Op die manier betrek je de oudere leerlingen nog meer door ze meer verantwoordelijkheid te geven, waardeer je hun kennis en ervaring en zien de jongere leerlingen waar ze naartoe werken.

Deelname aan toernooien

Voor veel debatclubs zal toernooideelname het voornaamste doel zijn. Daarom is het belangrijk dat de keuzes hierover goed gemaakt worden. Vooral belangrijk is aan welke debattoernooien er wordt deelgenomen en wie er mee mogen doen. Je club kan uit vijftien of meer mensen bestaan, maar aan de meeste toernooien kunnen maar drie tot vijf mensen (per team) deelnemen. Zorg daarom dat je in zo'n geval een systeem hebt om te kiezen: de voorzitters/het bestuur, de docenten of bijvoorbeeld via (anoniem) stemmen door de hele debatclub. Ook deelnamekosten moeten in kaart worden gebracht en eventuele vrijstellingen wanneer het toernooi onder schooltijd is moet worden geregeld. Vaak heeft de docent in dit onderdeel een belangrijke (ondersteunende) rol.

Ook is het goed om het hele team of iemand binnen het team verantwoordelijk te maken voor de voorbereiding. Wie zoekt bijvoorbeeld informatie over de debatvorm op, weet wanneer de stellingen bekend worden gemaakt en hoe zo'n toernooidag eruitziet (toernooihandleidingen staan vaak online)? En, niet te vergeten, wie schrijft het team in en regelt een eventuele toernooitraining?

Voorbeeld uit de praktijk

Steeds meer scholen hebben een debatclub. Maar, hoe pakken zij het nou precies aan? Hieronder vier voorbeelden uit de praktijk, als concrete invulling van alle informatie die we hierboven geven. Onze trainers Daniël (Stedelijk Gymnasium Den Bosch), Davy (ROC Rijn IJssel), Neila (Emmauscollege) en Nadine (Praedinius Gymnasium) vertellen meer over hoe de debatclub opgebouwd was, hoe er geworven werd, wat de rol van leerlingen/docenten was en aan welke debattoernooien er werd deelgenomen.

Stedelijk Gymnasium Den Bosch

- Trainer Daniël Spierings

- Naam: Eloquentia – sluit aan op de klassieke insteek van de school;
- Twee leerlingen zijn verantwoordelijk (aanspreekpunt docent);
- Deelname aan toernooien (Onderweg Naar het Lagerhuis, Onderbouw Debattoernooi en het NK Scholieren);
- Docent bepaalt samenstelling team voor toernooi - vaak in samenspraak met de verantwoordelijke leerlingen;
- Leerlingen mogen lessen missen voor deelname;
- Tijdens de Open Dag is er een lokaal waar leerlingen uit groep 8 en ouders met de debatclub kennis kunnen maken en alvast kunnen oefenen met debatteren;
- Aan het begin van het schooljaar wordt er een oproep geplaatst in de wekelijkse nieuwsbrief die leerlingen en ouders krijgen;

- Deelname aan toernooien en de debatclub zijn gescheiden: je hoeft dus niet lid van de debatclub te zijn om deel te mogen nemen aan toernooien;
- Docent stuurt mogelijke toernooien door, maar de verantwoordelijke leerlingen bepalen of er wordt deelgenomen en stellen het team samen;
- Inschrijfgeld voor het toernooi en reiskosten worden door de school vergoed;
- Wanneer de twee verantwoordelijke leerlingen eindexamen hebben gedaan, schuiven zij twee nieuwe leerlingen naar voren die het stokje overnemen;
- In de vijfde en zesde klas zijn er ook schoolexamenonderdelen waarbij een betoog moet worden geschreven: er wordt dan een open training georganiseerd om wie dat wil te helpen. Hier komen ook veel leerlingen op af omdat dit als een lastig examenonderdeel wordt ervaren.

ROC Rijn IJssel Arnhem

- Trainer Davy Kooij

- Elk jaar organiseert de school het 'Rijn IJssel Debattoernooi' met als uiteindelijk doel de beste teams naar het landelijke MBO Debattoernooi te sturen;
- Studenten melden zichzelf aan (bij docenten Burgerschap/Nederlands) voor trainingen waarin ze voorbereid worden op het toernooi;
- Door de school hangen posters en op de beeldschermen voor computers wordt promotie gemaakt voor deze trainingen en het Rijn IJssel Debattoernooi;
- Na de training worden er teams gemaakt. De verdere voorbereiding op het Rijn IJssel Debattoernooi doen de teams zelf;
- Namen voor de teams worden soms door debaters zelf bedacht, soms door de school;
- Op het toernooi wordt gedebatteerd over de stellingen van het landelijke MBO Debattoernooi met uitzondering van de improvisatiestelling;
- De twee finaleteams gaan allebei door naar het landelijke MBO Debattoernooi, maar er wordt op het Rijn IJssel Debattoernooi ook een winnaar gekozen;
- Voor het landelijke debattoernooi krijgen de finalisten nog een toernooitraining; verdere voorbereiding regelen de studenten zelf;
- Oud-studenten komen regelmatig terug naar het Rijn IJssel Debattoernooi om de nieuwe lichter te jureren!

Emmauscollege Rotterdam

- Trainer Neila Bakija

- De debatclub wordt geleid door twee docenten;
- In eerste instantie was dit een open debatclub, waar je vrij in en uit kon lopen;
- Één keer per week in het laatste uur;
- Na een tijd zijn er vaste momenten ingepland (bijvoorbeeld 8e uur op dinsdag en 1e uur op vrijdag), om er op die manier voor te zorgen dat leerlingen zich meer verbonden voelden met de debatclub, de debatkwaliteit omhoog zou gaan en er meer leerlingen lid zouden worden van de debatclub;
- Er wordt gericht geoefend voor de deelname aan debattoernooien;
- Aan het begin van het schooljaar en voor debattoernooien wordt er promotie gemaakt voor nieuwe leerlingen om langs te komen en kennis te maken;
- Na de trainingen (ingehuurd) worden er leerlingen voor de debatteams gekozen;
- Leerlingen laten na verandering van de opzet van de debatclub zien meer toegewijd te zijn. Dit leverde mooie prijzen, serieuze sprekers en goede vrienden op!

Praedinius Gymnasium Groningen

- Trainer Nadine Hoen

- De debatclub wordt geleid door een docent drama/Nederlands;
- Er wordt gericht geoefend voor deelname aan het Lagerhuis: "Als we snel afvielen bij Lagerhuis focusten we ons vervolgens op andere toernooien om aan mee te doen. Of we deelnamen aan een toernooi werd altijd binnen het team overlegd";
- De debatclub is voor alle schooljaren en er zijn weinig regels: het maakt voor deelname aan het debatteam of de V-rede niet uit hoe lang (of kort) je bij de debatclub zit;
- Werving gebeurt op drie manieren:
 - Docent: vraagt rond in de Nederlands sectie/in eigen klassen en bij drama;
 - Debatclub: geeft debattrainingen in klassen als onderdeel van Nederlands/Maatschappijleer, of een korte pitch aan het begin van de les om mensen uit te nodigen eens mee te kijken. Ook wordt de debatclub geregeld gevraagd om bandavonden te presenteren of een politieke activiteit te organiseren. Zo is de debatclub erg zichtbaar;
 - Plusprogramma: Op het Praedinius Gymnasium zijn er drie uur per week verbredende activiteiten die meetellen voor een cijfer. Debat is zo'n activiteit;
- Leerlingen organiseren af en toe zelf ook een intern debattoernooi, waar nieuwe deelnemers uit voortkomen;
- De trainingstijden zijn variabel (in overleg met team en docent) en het aantal trainingen neemt toe naarmate teams verder komen op een toernooi. Daarvoor mogen ook lessen gemist worden. De trainingen worden verzorgd door de begeleidend docent;
- Het team wordt samengesteld in overleg met drie/vier teamcaptains van het jaar daarvoor en de docent. Het team bestaat uit tien leerling en een reservelijst om meer leerlingen gemotiveerd te houden. Het team is divers, zodat er niet enkel zesdeklassers in zaten en er verschillende debatstijlen worden vertegenwoordigd. Op die manier heb je elk jaar leerlingen met ervaring in het team en de debatclub;
- De debatclub heeft veel eigen verantwoordelijkheid waardoor het succes van de club ook echt als een succes voor de club voelt. Achter de schermen regelt de docent echter alles: geld voor pizza's 's avonds, vervoer naar de toernooien, de absenties etc.

Tip!

Zoek contact met debatteams uit de buurt: leuk om oefendebatten te houden als voorbereiding op een toernooi of om te zien hoe een andere school het aanpakt!